

Mai més!

Butlletí d'informació i comunicació de l'Amical de Mauthausen

i altres camps i de totes les víctimes del nazisme d'Espanya

Sumari

- 1 · Un nou any: nous reptes.
- 2 · Denúncia d'una sèrie de Tele 5.
 - Informacions.
- 3 · Aturar el revisionisme de la història.
 - Fugir de l'oblit.
- 4 · Per la retirada de vestigis feixistes.
 - Republicans a Mauthausen, Buchenwald i Dachau.
- 5 · Homenatges:
 - París.
 - Joaquín Balboa García.
 - Eusebi Vicens Sagué.
- 6 · Legió Honor a Manuel Alfonso Ortells.
 - Activitats:
 - Exposició a Vic: Viacrucis en 50 estacions.
 - Les veus de l'exili a la Pl. Catalunya de Barcelona.
- 7 · Llagostera.
 - Erretereria.
 - El projecte Buchenwald a Weimar.
- 8 · Exposicions.
 - Conferències.
- 9 · Assemblea general de socis.
- 10 · Recordem a...
 - Paul le Caër, Jean Gavard.
- 11 · Marcial Mayans.
 - Viatges Commemoratiu - 2017.
- 12 · Acròstic temàtic núm. 13.

© Amical de Mauthausen i altres camps de concentració nazis.

Sils, 1 baixos – 08002 Barcelona

Tel. 93 302 75 94

e-mail: info@amical-mauthausen.org

REDACCIÓ: Rosa Toran i Josep San Martín

MAQUETACIÓ: Josep San Martín

Dipòsit legal: B-14.608-2001

S'autoritza la reproducció de fragments citant-ne la procedència.

Un nou any: nous reptes

Massa esdeveniments en aquest any que acaba poden sumir-nos en el pessimisme, però res més lluny de la nostra essència i trajectòria. El repte de seguir defensant principis i valors ens ha acompanyat sempre, atès que allò que va significar la deportació republicana i la ignominiosa Dictadura franquista sempre va anar acompanyat de compromisos davant les injustícies. Ni desànim, ni claudicació: ens pertoca

sociòlegs parlin del “feixisme amable” dels nostres dies.

La propagació d'un clima d'amenaques, la capacitat de mobilitzar en base a instints primaris (l'enveja, el racisme, la intolerància, el fanatisme, l'hostilitat vers el diferent...), l'exploació de la por i la ràbia, la credulitat davant les mentides de l'extrema dreta, han aconseguit que la crítica deixés pas al ressentiment, que la confiança en mecanismes organitzatius i solidaris sigui substituïda per la

competència de tots contra tots i que el més feble esdevingui boc expiatori dels pecats dels que controlen les nostres vides, a través de les institucions governamentals i de les finances internacionals.

No, nosaltres no volem perdre la nostra autoestima, la confiança en els principis i les actituds que humanitzen persones i grups. Massa coneixem el que va significar en el passat la

indiferència i la passivitat i els dogmes davant l'obediència, que van portar a la destrucció dels valors més preuats de l'esser humà, la igualtat, la llibertat i la justícia social.

En aquesta línia és del tot necessari reproduir el comunicat del Comitè Internacional de Mauthausen:

“El Comitè Internacional de Mauthausen (CIM) que agrupa actualment a 21 associacions nacionals d'Europa i dels EUA, va ser fundat pels supervivents del camp de concentració nazi de Mauthausen a Àustria.

Reunits els dies 24 i 25 de setembre de 2016 a Auschwitz, lloc de memòria de la deportació, els representants dels països

vetllar continuament, perquè no som immunes i cal lluitar per evitar que ens obliguin a anar-nos acostumant a una realitat que trastoca tots els principis i valors pels quals van morir i penar els nostres avantpassats.

No podem permetre que el pas del temps desdibuixi i reinterpreti el passat, un passat que clama al present. Més de 400.000 morts a la guerra de Síria, milions de refugiats obligats a fugir per terra i per mar, ascens de l'extrema dreta... fenòmens que generen discursos i actituds que evoquen èpoques del passat, aquells anys 30 que veieren l'ascens del feixisme i la seva criminal política de persecució i odi. Aital realitat ha fet que alguns

membres volen expressar la seva preocupació davant la situació política actual.

Nosaltres som dipositaris de la memòria dels deportats al camp de concentració nazi de Mauthausen i vam aprendre dels supervivents el que significa la negació de l'home, la tortura, la deportació i la vida als camps. Seguim sent fidels al jurament pronunciat a l'hora de l'alliberament, fa més de 70 anys: lluitem contra tota forma de subjugació de l'home, contra el retorn del nacionalisme i per la solidaritat internacional.

Continuem denunciant els discursos de l'extrema dreta carregats de xenofòbia, de racisme i d'intolerància. Ens preocupen les paraules incendiàries dels responsables polítics que amenacen els acords internacionals, inciten a

la guerra i condemnen els pobles a convertir-se en refugiats i a viure en condicions que no respecten els drets humans. En aquest context tràgic, denunciem les decisions polítiques que comporten, especialment per als més febles i necessitats, una disminució general dels drets humans.

El Comitè Internacional de Mauthausen, fidel al jurament del 16 de maig de 1945 dels deportats alliberats a Mauthausen, es dirigeix al món sencer amb aquesta crida: **ajudeu-nos en aquest objectiu. Seguim un camí comú, el camí de la comprensió recíproca, el camí de la col·laboració en la gran obra de l'edificació d'un món nou, lliure i just per a tothom**".

L'Amical de Mauthausen i altres camps considera que Telecinco se'n riu de les víctimes del franquisme

El 28 de novembre, la Junta directiva de l'Amical de Mauthausen va emetre el següent comunicat:

"L'Amical Mauthausen porta dècades treballant per recuperar la memòria dels més de 9.000 espanyols i espanyoles que van passar pels camps de concentració nazis. Dècades recordant, investigant i educant, treballant dur perquè aquesta part de la nostra història no caigui en l'oblit, com molts haurien volgut.

Un dels que van voler esborrar aquest crim contra el poble espanyol va ser Ramón Serrano Suñer, feixista, admirador del nazisme i ministre de Franco, que va intentar, sense aconseguir-ho, que la veritat mai sortís a la llum. Per què? perquè ell va ser el responsable que milers de republicans ("Rotsparien") acabessin presos d'Hitler. Ell i el seu cunyat, Francisco Franco, van permetre els assassinats del nazisme, van observar tranquil·lament com milers de republicans eren tancats i massacrats, sense moure un dit. En realitat, els estaven fent la feina bruta.

Avui dia calculem que uns 5.500 republicans espanyols, homes, dones i nens, no van sortir mai dels camps de concentració. 5.500 morts que són responsabilitat directa de Serrano Suñer. A més, el tètric ministre, no va posar cap facilitat als qui van sobreviure. Va aconseguir que el règim franquista no els reconegués com a espanyols i els va negar el retorn a la llar que molts anhelaven.

Quina ha estat la nostra sorpresa, quan veiem que aquest personatge, un dels més negres de la història de l'estat espanyol, ha estat el protagonista d'una sèrie de tall romàntic que ha emès aquests dies Telecinco.

Produïda per Mediaset i basada en la novel·la de Nieves Herrero, resulta que *Lo que escondían sus ojos*, oblida esmentar que l'enamoradís "Ramon" de la sèrie és poc menys que un genocida. No sabem què amagaven els seus ulls, però sí sabem de primera mà què s'amaga en aquesta sèrie sobre el seu protagonista: el feixisme, l'odi i la mort.

Considerem aquesta producció un menyspreu directe a les víctimes del franquisme i del nazisme i als seus familiars. Una burla als milers d'antifeixistes que van deixar la seva joventut i la seva vida per fer d'aquest un país millor, i una falta de respecte a totes les persones que treballen per la recuperació de la memòria històrica. L'intent d'edulcorar un personatge com Serrano Suñer és un atac a tots els principis democràtics que haurien de regir la nostra societat, per això demanem la seva retirada immediata, així com una disculpa de la cadena emissora".

Els estudiants de l'IES Els Bruguers de Gavà, integrants de la xarxa Mai Més, van endegar una campanya a Change.org, demanant la retirada de la sèrie. En el moment de redactar aquesta publicació, havien assolit la xifra de gairebé 50.000 signatures.

INFORMACIONS

A punt d'acabar l'any, en què diversos actes han rememorat els 80 anys de l'aixecament feixista i la resposta popular que l'aconseguí deturar a bona part d'Espanya, hem de sumar el ressò internacional en cercles d'amics i companys de la nostra associació. Així ho ha fet la "Unió de Resistents Antifeixistes Portuguesos", en el seu darrer butlletí (juliol-setembre 2016, núm. 149), en el qual repassa

PROPRIEDADE DA UNIÃO DE RESISTENTES ANTIFASCISTAS PORTUGUESES

**UNIÃO DE
RESISTENTES
ANTIFASCISTAS
PORTUGUESES**

SÉRIE 4 - N.º 149
JUL/SET. 2016 TRIMENSÁRIO - € 0,20

www.URAP.pt

geral@urap.pt

exhaustivament els esdeveniments de 1936 –consolidació del feixisme a Itàlia, Alemanya i Portugal, on la repressió va accentuar la seva acció, amb l’empresonament de 5.883 opositors, i les victòries dels Fronts Populars a Espanya i França–. Conscient de l’enorme significat per a la lluita i resistència antifeixista, aporta un conjunt de textos rellevants a l’entorn de 1936, entre ells l’inici de la guerra d’Espanya. Rebat els arguments de la historiografia revisionista que la presenta com una guerra fratricida, quan fou un cop d’estat contra la República democràtica, una guerra contra un estat sobirà. Recorda també el desequilibri de forces, provocat per la política de no intervenció de les potències occidentals i per la

intervenció militar d’Alemanya i Itàlia. Salazar donà suport amb tots els seus mitjans a la conspiració feixista, amb propaganda i amb la tramesa de prop de 20.000 militars –els anomenats “Viriatos”– i l’abastiment d’armament, combustible i mitjans de transport, sense que faltessin els serveis dels grans financers. Tampoc no es pot oblidar com lliuraven a les autoritats franquistes els republicans que fugien des del sud o Extremadura. Es poc conegut el nombre i el paper dels antifeixistes portuguesos, sobretot comunistes, que lluitaren al costat dels republicans, molts dels quals perderen la vida en combat, foren afusellats o acabaren presoners als camps de concentració.

Aturar el revisionisme de la Història a Europa

Per la seva contundència i claredat, reproduïm el comunicat de la FIR (News. Bulletin de la Fédération Internationale des Résistants (FIR). Associations des Antifascistes. Num, 41. Agost 2016).

“71 anys després de l’alliberament del feixisme i de la guerra, la FIR observa amb gran preocupació els seriosos problemes presents a alguns països europeus, sobretot a Europa central i oriental (Polònia, Estats bàltics, Hongria, Ucraïna, Croàcia, etc), referits a les tendències revisionistes de la Història.

És inacceptable que monuments a la memòria dels alliberadors siguin desmantellats o destruïts pels governs actuals, com a Polònia, Croàcia i Ucraïna.

És inacceptable que la lluita heroica dels Partisans i dels Combatents de la Resistència siguin denunciats i que la seva importància sigui devaluada en l’esfera pública.

És inacceptable que, com s’esdevé als Estats bàltics i Ucraïna, els col·laboradors nazis i els soldats SS siguin honorats i considerats com a “combatents de la llibertat”.

És inacceptable que, com a Polònia i Hongria, les generacions actuals siguin confrontades amb informacions errònies i amb visions revisionistes referides al tema de la lluita de la resistència.

Condemnem tot tipus de revisionisme de la Història. És políticament perillós perquè, com a Ucraïna, aquesta falsificació de la Història va sovint lligada a l’acceptació política i a la propaganda de l’extrema dreta obertament

feixista. Com hem pogut constatar, dites tendències s’expandeixen també a Polònia i a Hongria.

La FIR i les seves federacions membres, defensen la veritat històrica sobre la lluita de la Resistència antifeixista i la preservació de la memòria dels qui van lluitar contra el feixisme i la guerra.

Som hereus de tots els homes i totes les dones que van sacrificar la seva vida i arriscaren la seva integritat física, combatent per la llibertat del seu país i per l’alliberament d’Europa.

Veiem amb orgull que, com ho vivim a Itàlia, França, Alemanya, Grècia, Rússia i en alguns altres països europeus, les organitzacions de Combatents i d’Antics combatents de la Resistència antifeixista son capaços de mobilitzar les noves generacions sobre aquesta qüestió.

Que totes les temptatives de revisionisme siguin contrarestades per respostes polítiques i antifeixistes.

Encoratgem a les escoles, universitats, pedagogs i combatents antifeixistes a fer descobrir la Història de la lluita contra el feixisme i la Història –la verdadera– de la segona guerra mundial, als més joves.

En l’avinentsa del 70 aniversari de l’alliberament –dia de la Victòria– exhortem al Parlament europeu i a les autoritats polítiques de tots els països europeus a no permetre mai aquest revisionisme de la Història i defensar l’honor dels combatents de la Resistència i de les víctimes del nazisme”.

Fugir de l’oblit

Recomanem el visionat d’aquest excel·lent documental, que relata la trajectòria de supervivència del gironí Josep Dusó Pons “Pitu”, a través d’un viatge que reconstrueix els escenaris de la seva joventut. Dirigit per Abel Moreno Pradas i estrenat el 2016, ha rebut el premi al millor documental i el premi del públic al “Festival Gollut” de la Vall de Ribes. El seu periple és una mostra de les tràgiques vicissituds dels republicans, ignorades per la majoria de la ciutadania.

De família republicana, començà el seu exili amb el pas per Le Boulou. Amb altres nois i les dones fou transportat en tren fins a Calais, on hi romangué fins a l’inici de la 2ª Guerra Mundial, quan les autoritats

franceses els forçaren a tornar a Espanya. Fou un intent fallit per la negativa de les dones a seguir quan el tren arribà a Toulouse. Aleshores va ser internat durant 7 mesos al camp d’Argelers, fins que fou enviat a treballar a diversos indrets del centre de França. El següent pas fou el trasllat a Dachau, frustrat a causa d’un bombardeig anglès que va obligar a tancar a la presó de Bordeus els que anaven camí de la deportació. Un intent de fuga amb un grup, acabà conduint-lo a Dachau, on fou internat durant uns 20 dies. L’ajut d’un encarregat de la neteja del barracot, amb un canvi de papers, el salvà de ser traslladat a Treblinka. Aleshores fou retornat al mateix grup de treball a França que l’obligà a treballar, per a l’organització TODT, a les bases submarines de Bretanya. Aconseguí escapar i després d’un periple i l’ajut de la Resistència, pogué pujar en un tren que el retornà a Girona.

Per la retirada de noms de carrers, places, monuments i vestigis feixistes a Madrid

l·listat, per estudiar-los, i sol·licitar, si s'escau, la seva retirada en un moment posterior. El tercer l·listat es proposa a l'Ajuntament de Madrid perquè sigui aprovat en substitució de carrers franquistes a retirar. També es van sol·licitar reunions a l'alcalde de Madrid i als grups municipals per demanar-los el seu suport i aprovació en el ple corresponent.

Davant la falta de resposta dels responsables municipals, l'Amical, juntament amb una vintena d'associacions de memòria històrica i de víctimes del franquisme, col·lectius antifeixistes i organitzacions ciutadanes, van convocar i

van participar el diumenge 20 de novembre (coincident amb el 41 aniversari de la mort física del dictador) a una manifestació per tal de continuar exigint la retirada completa de la simbologia franquista a la llista de carrers madrilenys. Una retirada que s'ha d'estendre a qualsevol lloc d'Espanya.

Diferents col·lectius de Madrid de víctimes del franquisme i de memòria històrica, entre ells l'Amical, han elaborat un l·listat de carrers, places i monuments franquistes perquè es retirin de la ciutat. Els criteris que s'han tingut en compte són els que estableix l'art. 15 de la Llei de Memòria Històrica, i especialment els següents: *han de ser retirats aquells carrers, places i monuments de la ciutat de Madrid que facin esment a fets relatius al cop d'estat de 1936, a l'exaltació feixista, a la dictadura franquista, a colpistes i a qualsevol altra persona o col·lectiu que hagin destacat pel seu suport i col·laboració amb el cop d'estat i la dictadura franquista.* També es van elaborar dos l·listats més amb els carrers dubtosos si incompleixen els criteris anteriorment esmentats i la proposta de noms relatius a persones, col·lectius i fets relacionats amb la nostra memòria democràtica i antifeixista.

Aquests tres l·listats van ser presentats a l'Ajuntament de Madrid el 4 de novembre. Pel que fa als l·listats: el primer l·listat s'haurà d'aprovar en ple de l'Ajuntament de Madrid. Es va sol·licitar al consistori els expedients administratius de concessió dels carrers del segon

Republicans espanyols a Mauthausen, Dachau i Buchenwald

Com a fruit del conveni signat amb el Ministeri d'Afers Exteriors, s'ha endegat la redacció d'aquests tres fulletons en llengua castellana, que estaran disponibles als camps esmentats, un cop s'hagi procedit a la seva impressió, que es farà de forma imminent. Per a l'any vinent es preveu que se segueixi amb la publicació d'altres referits als camps amb presència republicana.

HOMENATGES

Homenatge als espanyols que van participar en la lluita armada a París (1941-1944)

El 25 d'agost a Pantin (Seine-St. Denis), i en el marc del 72è aniversari de l'alliberament de París, va tenir lloc un homenatge als espanyols que van participar en la lluita armada a París (1941-44). L'Amical de Mauthausen i altres camps va ser convidada a participar en aquest acte i, en representació de l'associació, va assistir-hi Joan Molet, membre de la junta i familiar de Josep i Conrad Miret.

Homenatge institucional a Joaquín Balboa García a Estevesiños

El 6 d'agost, sota un sol de justícia, es va realitzar l'homenatge públic a Joaquín Balboa García (pres 3.833 a Mauthausen) promogut i presentat per Heladio Anxo Fernández Manso, membre de l'Associació Cultural Monterrei Cultura e Territorio.

A l'acte celebrat a Estevesiños (Monterrei), petit llogaret d'uns 50 habitants, van assistir-hi al voltant de 100 persones, entre elles nebots de Joaquín que van venir de Barcelona i Castelló i representants

municipals de la comarca. L'alcalde de Monterrei, José Luis Suárez Martínez, va lliurar el títol de fill predilecte de Monterrei als familiars de Joaquim, es va inaugurar un monòlit commemoratiu i van intervenir Ana García, jove cooperant de la Biblioteca de Verin, Concha Díaz, delegada de l'Amical a Madrid i alguns familiars, entre ells, Sandra Blanco i Eladio Balboa. L'acte es va tancar amb una ofrena floral sobre el nou monument d'Estevesiños i de tot plegat se'n va fer un ampli ressò als diversos mitjans de comunicació gallecs.

Homenatge a Eusebi Vicens Sagué a Santa Cristina d'Aro

El 15 d'octubre va tenir lloc l'homenatge a aquest veí, assassinat pel règim nazi, davant el mas de Can Ballester, al barri Salom. La intervenció de l'alcalde Xevi Sala va incidir en la necessitat de col·laborar entre municipis i institucions per a la recuperació de la memòria històrica; després, l'arxiver municipal Jordi Gaitx va referir el treball d'investigació dut a terme amb l'Arxiu Municipal i l'historiador Albert Gamundi, sobre l'exili d'Eusebi Vicens, que partí a

França amb la darrera gran retirada i acabà gasejat a Hartheim. Gamundi no estalvià esmentar la difícil situació de la seva dona, Joaquima Viñolas, la qual havia de viure sota l'estigma d'haver estat casada amb un roig. En darrer lloc, fou el torn de paraula de les filles d'Eusebi Vicens, la Carme i l'Àngela Viñolas, que recordaren la figura del seu pare, home noble que estimava la pau i la terra.

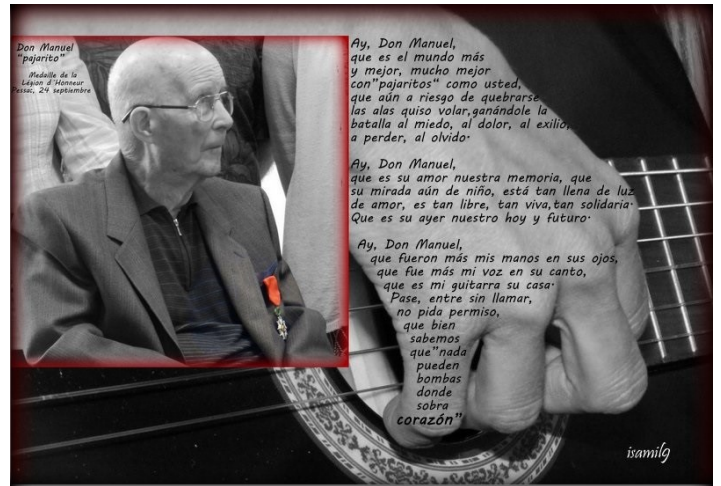
Un cop acabats els parlaments, es va procedir a fer una ofrena floral i la col·locació de dues llànties a l'atri d'Eusebi. L'acte es va tancar amb un aplaudiment en record d'Eusebi i totes les víctimes de la barbàrie nazi i la repressió franquista, a Espanya i a Europa.

La impossibilitat d'assistir de l'Amical va ser compensada amb la lectura d'un manifest, en el qual es destacà la necessitat d'estudiar el passat per evitar noves barbàries com el nazisme, en un moment d'ascens de l'extrema dreta a Europa.

Legió d'Honor a Manuel Alfonso Ortells

El nostre gran amic, el barceloní Manuel Alfonso "Pajarito" (nom amb que era conegut a Mauthausen, ja que signava els seus dibuixos amb un ocellet) va rebre la Legió d'Honor, el màxim reconeixement de França, per la seva contribució a la lluita per les llibertats. Fou un acte organitzat per l'associació republicana "Ay Carmela" i presidit per l'alcalde, en el marc d'una àmplia sala a la població francesa de Pessac. El deportat Georges Durou fou l'encarregat de lliurar-li la medalla, després d'emotius discursos i cançons que rememoraven la seva trajectòria de resistent lluitador.

Manuel Alfonso, acompanyat dels seus cinc fills, néts i besnéts, malgrat la malaltia de l'Alzheimer que li va impedir copsar tot el que succeïa al seu voltant, va sentir-se estimat i reaccionà amb emoció quan sentí la paraula Mauthausen.

ACTIVITATS

Viacrucis en 50 estacions, dibuixos de Bernard Aldebert

El 20 de novembre es va clausurar a Vic l'exposició "Camps de concentració nazis" (en record del vigatà Joan Rodríguez) que, des del 21 d'octubre era al Temple Romà de Vic, organitzada per l'Associació La Garriga Secreta, amb col·laboració de l'Ajuntament i Temple Romà i el Patronat d'Estudis osonencs de la ciutat.

L'acte de cloenda va consistir en dues xerrades a càrrec dels historiadors Joan Garriga i Fina Ferrando. Garriga va explicar la repressió franquista a Catalunya i a l'estat espanyol des del 1936 fins al final de franquisme i les dificultats que encara troben els historiadors per consultar arxius i accedir a tota la informació; a més remarcà la necessitat de continuar estudiant aquest període a fons per donar a conèixer molts aspectes i dades ignorades per gran part de la població.

Fina Ferrando, va parlar en nom de l'Amical de Mauthausen, explicant la història i els objectius d'aquesta associació, la raó de l'internament i mort, en molts casos, d'uns 10.000 republicans espanyols als camps nazis. També explicà els viatges anuals al camp de Mauthausen, amb deportats, familiars i alumnes de diversos instituts de tot l'estat espanyol, i el seu gran valor pedagògic i humà. Nois i noies que s'integren a la **Xarxa Mai Més** d'estudiants antifeixistes i duen a terme activitats de conscienciació a les seves localitats. Per acabar, relatà la seva experiència amb l'alumnat

de l'institut Baix Montseny de Sant Celoni, per al qual viatjar als camps de concentració és la millor vacuna contra l'oblit, la millor manera de lluitar contra el retorn del feixisme i, sobretot, una experiència vital inoblidable.

Les veus de l'exili a la Plaça Catalunya de Barcelona

L'Amical de Mauthausen i el Projecte Manresa Mauthausen, han estat convidats a participar a les Festes de la Mercè 2016. En l'escenari blau de la Plaça Catalunya, l'actuació dramatitzada dels Amics del Teatre *Els Carlins* i la música interpretada per l'alumnat dels instituts Lluís de Peguera i el Pius Font i Quer, han aplegat èxit de públic. Mentre anava avançant l'espectacle, davallava un torrent d'emocions a flor de pell entre els assistents i queia alguna llàgrima entre el públic. Al final joia, plenitud i moltes, però que moltes felicitacions. Mercès!

represaliats pel franquisme. A la Plaça de l'Exili, tingueren lloc parlaments i audicions que culminaren amb una ofrena floral, i a continuació, els assistents es van traslladar al cementiri, davant el monument als represaliats i afusellats. La presidenta de l'associació va destacar que la repressió

El nostre soci Antoni Mascort Vert ens ha fet arribar un article publicat a la revista *El butlletí de Llagostera*, del qual n'extraïem la següent informació: el passat 17 d'abril, l'Associació per la Recuperació de la Memòria Històrica va organitzar la commemoració de la proclamació de la II República, en memòria dels

franquista va derivar també en la mort de tres llagosterencs (Francesc Llagostera Roig, Joan Mascort Rissech i Emili Puigmolí Magrià) als camps nazis. En conseqüència, a partir d'ara, els seus noms seran afegits a la placa de record.

Errenteria

El dijous 1 de setembre es va inaugurar l'exposició de l'Amical de Mauthausen i altres camps, "Resistentes y deportadas", a la Casa Xenpelaar, d'Errenteria. En aquest acte, es va poder escoltar el testimoni de la supervivent de Ravensbrück, Simone Chrisostome. Les activitats van ser organitzades pel Col·lectiu *La Il·lusió*.

El projecte Buchenwald a Weimar

El passat mes de novembre, les millors fotos del II Premi Marcel·li Garriga, conjuntament amb una selecció de fotos de joves alemanys del Goethe Gymnasium de Weimar, s'han exposat a la Llibreria Eckermann d'aquesta ciutat, dins del Festival Weimarer Rendez-Vous. Aquest ha estat el primer pas d'un treball conjunt entre l'Amical de Mauthausen, el Museu del Ferrocarril, l'ajuntament de Weimar i el govern regional de la Turingia.

La voluntat es repetir cada any

aquesta manifestació, afegint les fotos de joves francesos, i consolidant així una visió jove europea de la temàtica dels camps de concentració.

EXPOSICIONS

Mauthausen, l'univers de l'horror

Ajuntament de València. Biblioteca Municipal Eduard Escalante. Del 10 d'octubre al 4 de novembre.

Resistents i deportades

Ajuntament de Castelldefels. Biblioteca Ramon Fernández Jurado. Del 4 al 23 de novembre.

Resistentes y deportadas

Asociación Humanístico-Cultural "La Ilusión" de Errenteria. Del 5 al 17 de setembre.

Ajuntament de Benicarló. Edifici Gòtic. Del 5 d'octubre al 2 de novembre.

Ajuntament de València. Biblioteca Municipal Constantí Llombart. Del 10 d'octubre al 4 de novembre.

Ajuntament de València. Biblioteca Municipal Joaquim Martí i Gadea. Del 14 de novembre al 9 de desembre.

La Deportación republicana

Ajuntament de València. Biblioteca Municipal Eduard Escalante. Del 10 d'octubre al 4 de novembre.

Viatge a Mauthausen: mirades de calidoscopi

El 15 de juliol a la Biblioteca Baldri Reixach de Santa Cristina d'Aro, s'exposà aquesta mostra realitzada pels alumnes de l'IES Puig i Cadafalch de Mataró, acte paral·lel a l'obra teatral *Neus*, escrita i dirigida per Núria de Calella.

Més enllà de Mauthausen. Francesc Boix, fotògraf

Ajuntament de Fraga (Osca). Sala de exposicions del Palau Montcada. De l'11 de novembre a l'11 de desembre.

Resistents i deportades (València)

Més enllà de Mauthausen. Francesc Boix, fotògraf (Fraga)

CONFERÈNCIES

País Valencià. Hi ha hagut una notable activitat per part del nostre delegat, Adrián Blas Mínguez: cicle de 4 conferències a la biblioteca Martí Gadea i a la de Malilla, acompanyades de les exposicions ressenyades mes amunt, i xerrades a instituts. I l'11 de setembre, a la Casa de Cultura de Barx, es projectà el documental *Mauthausen-Gusen: la memòria*, de Rosa Brines, seguit d'un debat amb la intervenció del delegat.

Sant Boi de Llobregat. L'1 i 2 d'octubre, participació a la *Fira Barreiant*, d'entitats de cooperació i solidaritat.

El Masnou. El 7 d'octubre, Joan Calvo impartí una conferència sobre els republicans als camps nazis, acompanyada del passi del documental *Nit i Boira*.

Figueres. El 28 d'octubre, al teatre municipal *El Jardí*, alumnes de 9 instituts de l'Alt Empordà assistiren a la conferència impartida per Rosa Toran, que al vespre també intervingué, a la Sala Atenea, a l'acte que commemorà Montserrat Roig, amb una dissertació sobre la seva obra *Els catalans als camps nazis*.

Vilafranca del Penedès. El 29 d'octubre, l'Amical va estar present amb un stand a la Fira Solidària que comptà amb la presència d'una vintena d'entitats.

Barcelona. El 4 de novembre, Rosa Toran participà a l'acte dedicat a Montserrat Roig, organitzat per la Fundació Nous Horitzons, al Centre Francesca Bonnemaison, durant el qual es presentà el número monogràfic "Montserrat Roig: entre nosaltres" (*Nous Horitzons*, 214, Any 55, 2016), que la Fundació li ha dedicat.

Fraga (Osca). L'11 de novembre, Josep San Martín i Juan M. Calvo van participar a l'acte d'inauguració de l'exposició "Més enllà de Mauthausen. Francesc Boix, fotògraf" al palau Montcada, amb la participació d'un nombrós públic. Va participar també l'alcalde de la ciutat qui es va comprometre a fer complir la Llei de Memòria Històrica a la localitat.

Conferència a València d'Adrián Blas

L'Alcalde de Fraga inaugura l'exposició: "Més enllà de Mauthausen. Francesc Boix fotògraf".

Durant el mes que ha estat present l'exposició a la capital del Baix Cinca, Josep San Martín ha fet la presentació de l'exposició a nombrosos grups d'alumnes de secundària i batxillerat dels instituts Ramon J. Sender i Bajo Cinca, de Fraga, i als instituts de Serós i d'Almenar (Lleida).

Barcelona. El 15 de novembre, a l'Ateneu Llibertari de Gràcia, dins el cicle "Nazisme a Europa", Llibert Villar i Tomàs Rebollo van participar en el debat, acompanyat de la projecció del documental *Nit i Boira*.

Barcelona. El 27 de novembre, al Camp de la Bota, l'Amical va participar en l'homenatge als afusellats en aquest indret, acte que va comptar amb la presència de moltes entitats i dels governs de la Generalitat i l'Ajuntament de Barcelona, en les persones de Raül Romeva i Gerard Pisarello.

Sabadell. El 7 de desembre, Juan M. Calvo participà al passi del documental "Nit i Boira" i al col·loqui posterior davant d'uns 350 estudiants de secundària de diferents Instituts. L'acte va ser organitzat per l'Oficina dels Drets Civils de la ciutat vallesana.

Saragossa. El 10 de novembre, Josep San Martín va donar una conferència adreçada a la comunitat educativa de l'IES Gargallo de Saragossa. A l'acte assistiren també la Delegada d'Educació de Saragossa i el Dr. Gral. de formació del professorat, del govern d'Aragó.

Sant Boi de Llobregat .- Fira Barrejant

Assemblea general de socis a Benicarló

Conferència d'Adrián Blas

Com a acte previ a l'assemblea el dissabte 22 d'octubre, el nostre delegat a la Comunitat Valenciana, Adrián Blas Mínguez, va realitzar una conferència a la Sala Gòtica del municipi, a la qual van assistir més de 50 persones.

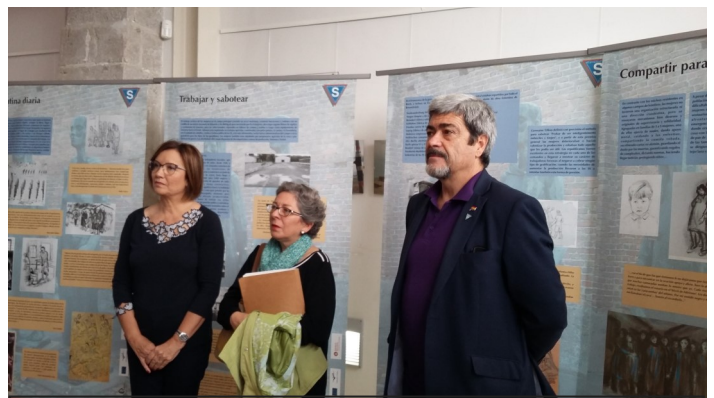
El diumenge 23 d'octubre va tenir lloc la recepció a l'ajuntament, per part de l'alcaldesa Sra. Xaro Miralles que, en nom del consistori, va signar el conveni de col·laboració amb l'Amical de Mauthausen.

A continuació, es va realitzar la inauguració oficial de l'exposició "Resistents i deportades" instal·lada al Museu de la localitat i seguidament ens vam traslladar a la inauguració d'una placa commemorativa i a la plantació d'una olivera, com a símbol de resistència i memòria, en record de José Calvet i Antonio Machordom, dos deportats de Benicarló.

Donem les gràcies a aquest consistori per l'acollida i la seva participació en tots els actes. També volem agrair profundament a tots els socis i acompanyants la seva assistència a aquesta assemblea, i donar l'enhorabona als

membres de les diferents delegacions, als membres dels diferents comitès internacionals pel treball realitzat i a la resta de la junta pel resultat de les accions exposades. I també volem agrair-li a José Antonio, jove soci de Madrid, la seva exposició del gran treball realitzat sobre el seu projecte de Mauthausen en 3D, el nostre més sincer agraïment.

La nostra associació està més activa que mai, malgrat tota la feina que queda per fer. Confiem, que la renovada junta, segueixi amb el compromís adquirit i ens porti a aconseguir els objectius projectats. Gràcies a tots!

Inauguració exposició *Resistents i deportades*

Sense una altra proposta de renovació de candidatura, l'actual junta va presentar la seva candidatura de reelecció, aprovada per àmplia majoria:

President: Enric Garriga.

Vicepresidents: Llibert Villar, Lluís Reverte i Rosa Toran.

Tresoreria: Joan Calvo.

Secretaria: Lourdes Vidrier.

Secretaria d'Arxius i Documentació: Rosa Toran i Joan Molet.

Secretaria de Relacions Internacionals: Valerie Claverie, Concha Díaz, Enric Garriga i Josep San Martín.

Vocals: Josep Escoda (assessorament a estudiants), Joan Molet, Ferran Palau (adjunt a tresoreria) i Isidoro Teruel.

Delegat per Andalusia: Àngel del Río.

Delegada per Astúries: Angelita Andrada.

Delegat per Aragó: Josep San Martín.

Delegada a Àustria: Birgit Pichler.

Delegat a Berlín: Marc Navarro.

Delegats per Euskadi: Joaquín Gálvez i Juan Francisco Murillo .

Delegats per Extremadura: Pepe Hinojosa i Antonio López.

Delegada per Madrid: Concha Díaz.

Delegat per València: Adrián Blas Mínguez.

Inauguració de la placa en memòria dels deportats de Benicarló

RECORDEM A...

Comunicat del CIM sobre la mort de Paul Le Caër

Paul Le Caër, membre durant molt temps del Comitè Internacional de Mauthausen (CIM) i de l'Amicale Francesa de Mauthausen va morir el 25 de novembre de 2016. Paul, que va treballar després de la guerra com a dentista a Normandia, va ser arrestat per la seva activitat en la resistència contra els ocupants alemanys a França i va ser transferit a Mauthausen, després de passar per diverses presons i camps. Després de romandre en alguns altres camps satèl·lit, finalment va ser traslladat al camp de Redl-Zipf (nom en clau: "Schlier") on es realitzava el muntatge d'algunes peces del

míssil V2. Paul, alguns dies abans del final de la guerra, va aconseguir escapar de Redl-Zipf i després de la guerra va realitzar un gran esforç en el treball de recerca sobre aquest camp. També va publicar molts llibres i articles sobre aquest i altres temes relacionats amb la II GM. Dins el CIM ha estat vocal del control financer des de fa molts anys i tots apreciàvem les seves anàlisis polítiques i els seus aguts comentaris. En els últims anys Paul no assistia a les reunions del CIM a causa del seu delicat estat de salut .

Mort de Jean Gavard

L'Amical de Mauthausen de Paris ens ha informat de la mort de Jean Gavard, el 4 d'agost de 2016. Fou president

del Concurs nacional de la Resistència i la Deportació i vicepresident de la Fundació per la Memòria de la Deportació.

Nascut el 1923, mentre era estudiant va integrar-se a la xarxa de resistència Castille a Bordeus, fins que fou arrestat i tancat 9 mesos a la presó de Fresnes. Fou deportat, el març de 1943, a Mauthausen, des d'on fou traslladat a Gusen, on romangué la resta del seu captiveri.

Val la pena recordar alguns trets de la seva trajectòria, especialment la seva lluita contra el negacionisme i la seva tasca pedagògica.

Després de reconstruir la seva vida en la normalitat, tot i els seus lligams amb l'Amical francesa, no va ser fins els anys 1975-1980 quan es decidí a parlar del seu passat. L'esperó fou la petició de l'Amical de Mauthausen de

Viena, l'any 1978, que li trameté un document fotogràfic publicat a Alemanya pels negacionistes de la història, que el titllaven de fotomuntatge. La fotografia feia referència a l'espectacle dissenyat pels SS entorn al penjament de Hans Bonarewitz, acte que hagueren de presenciar sis republicans, entre ells Joan de Diego, que també

testimonià per desmentir les infàmies dels negacionistes.

D'altra banda, el seu treball com a Inspector General d'Ensenyament facilità que es comprometés molt directament en la tasca de rebatre les tesis negacionistes que poguessin sorgir entre els professors i en treballar en els cercles pedagògics i amb els estudiants. És aclaridora la reproducció d'unes paraules seves. "El treball en els cercles d'estudi pedagògics em sembla

un dels millors mitjans per lluitar contra el negacionisme; els investigadors i els historiadors aporten els materials irrefutables que permeten mostrar on es troba la veritat. Els negacionistes no tenen cap audiència científica, el seu raonament és una opció purament política, cal, doncs,

aportar la millor resposta a la seva posició mentidera”.

Gavard s'implicà directament en els viatges de professors a Mauthausen, organitzats per l'Amical de Paris, des de 1990. A partir d'ells, reflexionà sobre la dificultat del testimoniatge i es mostrà convençut que aquest es devia limitar al que fou viscut individualment, en l'indret conegut per ell. Una altra de les dificultats que comentava

era la de la comunicació, ja que els antics deportats parlaven d'un altre món, que havia existit de forma paral·lela a la del món exterior, en definitiva, dues societats. (Per a més informació, vegeu «Le témoignage, le point de vue du témoin», journée d'étude du 12 décembre 1998. *Petit Cahier n°5*).

Marcial Mayans Costa

Deportat a Mauthausen, morí el passat 18 d'octubre als 96 anys a Perpinyà. Soci de l'Amical, va ser un dels protagonistes del documental *La Barcelona deportada*, en el qual es glosaven els trets més singulars de la seva trajectòria. Durant els seus anys de joventut i aprenentatge, treballà a una llibreria del carrer Canuda i s'adherí a les Joventuts Llibertàries; amb 17 anys, marxà

voluntari al front i acabà el seu periple a Mauthausen l'any 1942. Però la seva lluita no va acabar i va comprometre's en el combat contra el feixisme, amb accions contra la Dictadura de Franco. L'any 2009 va publicar les seves memòries *Testimoniats i memòries (1936-1945). Una nit tan llarga*.

Lino Pellisa Valen, que ens deixà el 7 d'octubre a Barcelona. Era fill del deportat Vicente Pellisa Capistrany, mort a Gusen el 18 de novembre de 1941.

Isabel Toran Salces que morí el 16 d'octubre. Era neboda del deportat Bernat Toran Martínez, assassinat a Gusen el 16 de gener del 1942.

VIATGES COMMEMORATIUS

Buchenwald

- Del 7 a l'11 d'abril. Visites al camp central, Dora i Weimar.
- Preu aproximat 800€.
- Data límit d'inscripció: 15 febrer.
- El viatge es realitzarà si hi ha un nombre suficient d'assistents.

Mauthausen

- Del 5 al 8 de maig.
- Visites al camp central, Hartheim, Gusen, poble de Mauthausen, Ebensee i Linz.
- Preu aproximat 650€.
- Places limitades per ordre d'inscripció, amb termini fins el 28 de febrer.

Situa correctament, en horitzontal, totes les definicions i descobriràs, en la línia vertical el nom d'un camp de concentració (dues paraules). Estava a Alemanya, fou construït el 1940 i situat a uns 20 kilòmetres de la localitat de Celle, a l'estat federat de la Baixa Saxònia.

Horizontals

- 1 Projectil hueco y lleno de materia explosiva.
- 2 Letra inicial de los nombres de todos los hijos de Goebels.
- 3 Apellido del Mariscal de Campo, más conocido como el Zorro del Desierto.
- 4 Ciudad polaca donde se inició la Segunda Guerra Mundial.
- 5 Río donde se produjo el encuentro entre las tropas esta-

dounidenses y soviéticas el 25 de Abril de 1945.

6 Ciudad donde fueron ejecutados los asesinos condenados en el juicio de Bergen Belsen. Ciudad conocida por un famoso relato de una flauta.

7 Dirigente del Partido Socialista Francés deportado a Buchenwald.

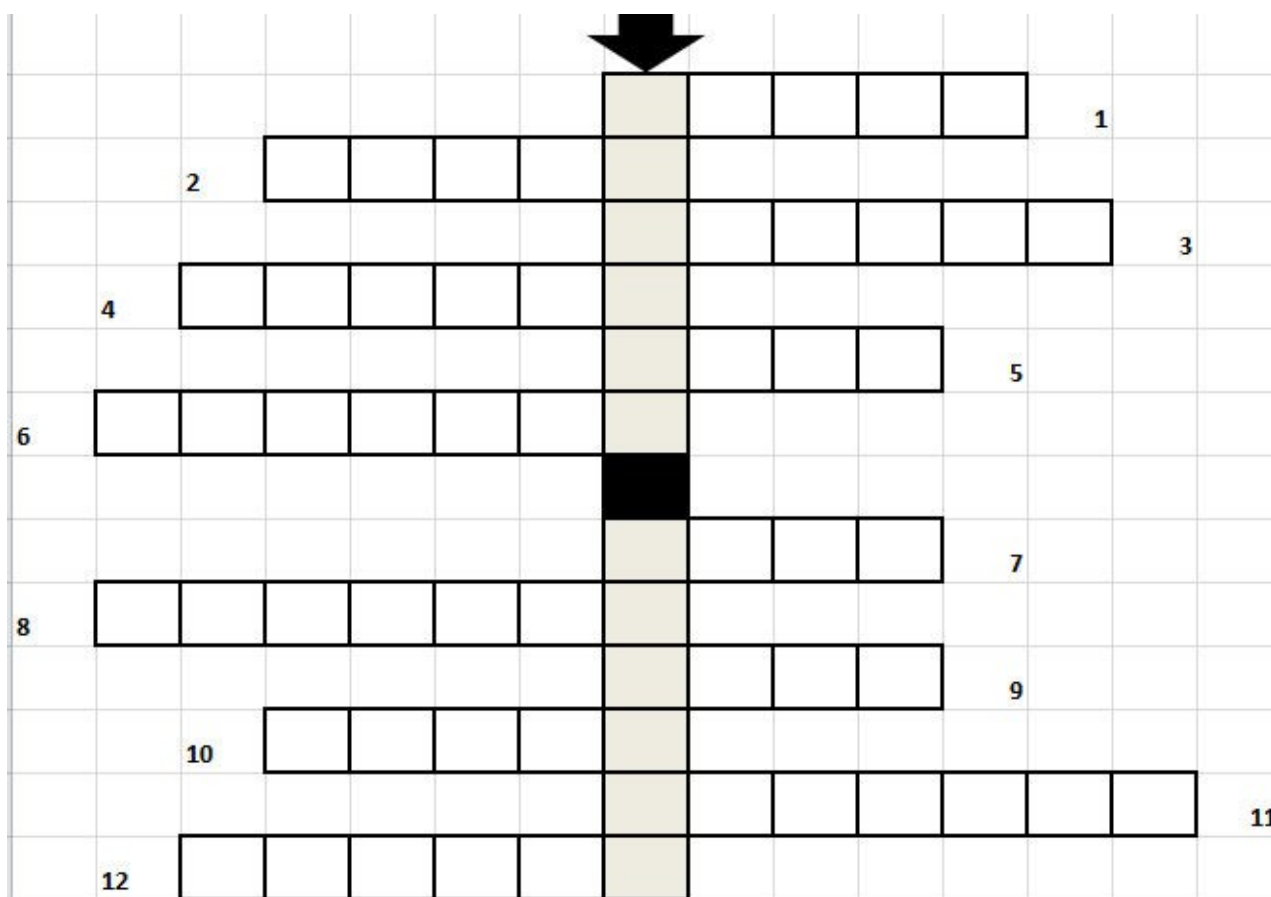
8 De nombre Josef. Responsable médico de Auschwitz, apodado el ángel de la muerte.

9 De nombre Primo. Escritor italiano de origen judío, autor de relatos, poemas y novelas.

10 Enfermedad infecciosa transmitida por los piojos. Ana Frank murió a causa de esta infección.

11 País báltico cuya capital es Tallin. El país estuvo ocupado por Alemania entre 1941 - 1944.

12 Color de los distintivos triangulares de identificación de los gitanos.

Solucions als Mots Encreuats Núm.12

Horizontals

1 Grecia, 2 Hadamar, 3 Molotov, 4 Aktion, 5 Bávaro, 6 Owens, 7 Suribachi, 8 Tirpitz

Verticals

1 Ciano, 2 Hamm, 3 Dollfuss, 4 Mitsubishi, 5 Revolver, 6 Escarabajo 7 OK, 8 Cecilienhof, 9 Frink

**Ajuntament
de Barcelona**

**Diputació
de Barcelona**

LOTRANS

**AJUNTAMENT DE
Vilanova i la Geltrú**

**Ajuntament
de Santa Coloma
de Gramenet**

**Obra Social
Fundación "la Caixa"**

**AJUNTAMENT
VILAFRANCA
DEL PENEDÈS**